

METSÄPURO, 1918, YRJÖ OLLILA

Miia Heikkilä & Veera Ruotsalainen 24.2.2017

Tietoa taiteilijasta

Yrjö Ollila (1887 – 1932) ylitti ennakkoluulottomasti eri taidelajien rajoja tehden pilapiirroksia, teatterilavastuksia ja suunnitellen tapetteja, minkä takia hänet leimattiin pahimmillaan pinnalliseksi taiteilijaksi ilman omia näkemyksiä. Maalaustaiteessaan hän omaksui aluksi "puhtaan paletin" väriskaalan ja liittyi 1912 Septem-ryhmään, joka noudatti Ranskassa syntynyttä väritaiteen uudistusta. **Ollila toi suomalaisiin maisemiin rohkeita sävyjä yhdistettynä dekoratiiviseen maalaustapaan.** Taiteilijan on sanottu haudanneen kauniin pinnan alle lapsuuden musertavan menetyksen, vanhempien kuoleman. Vuonna 1920 taiteilija muutti Ranskaan, missä tyyli pelkistyi kohti uusklassismia. Suomeen palattuaan Ollila toimi myös lavastajana Helsingin Kansallisteatterille 1928-1932. Päätöksi ja viimeiseksi teokseksi jäi Kansallisteatterin mittava kattomaalaus. 3

Tunnelma – rauhan ja jännityksen tasapaino

Teoksessa keskeisintä on siitä välittyvä tunnelma, joka tuntuu olevan **mahdollisuuksia** täynnä. Tummanpuhuva metsämaisema, jota tyyntä puro halkoo voi näyttäytyä jopa uhkaavana, mutta toisaalta **rauhottumisen paikkana**: Tiheä metsä tarjoaa mahdollisuuden piiloutua ja rauhoittua, ottaa etäisyyttä muihin tai arkitodellisuuteen. Silta kertoo kuitenkin muista ihmisistä ja mahdollisuudesta palata yhteyteen muiden kanssa. Kokija on turvassa. 4

Tyyntä ilma ja vedenpinta korostavat **pysähtyneisyyttä**. Teos on kuin pysäytetty hetki matkalla johonkin. Vielä ei olla perillä, mutta pysähdytään aistimaan vallitsevaa atmosfääriä ja maisemaa, mikä koetaan merkityksellisenä. Silta tunnelma ei ole liian rauhallinen, vaan impressionismin keinoin on teokseen saatu **salaperäisyyttä ja leikkisyyttä, joka innostaa tutkimusmatkalle.**

Lapsen näkökulma

Katsojan asema kuvassa. Hän on pieni ja maisema on suuri.

Mielikuvamme paikoista eivät usein perustu pelkkään todellisuuteen ja erityisesti lapsuudessa paikkakokemukseen sekoittuu **fiktiivisiä elementtejä, leikkejä ja unelmia.** 1

Silta – symboli aikuistumiselle

Ei-sidottu kansallisuus

Teos ei ole suoraan yhdistettävissä suomalaisuuteen eikä siitä löydy selviä kansallisia merkkejä. Luonto on kuvattu epätarkasti, on oikeastaan mahdotonta sanoa, ollaanko tropiikissa vai havumetsässä. Silta metsä ja puro ovat asioita joita voi löytää lähes mistä vain, myös suomalaisesta **kulttuurimaisemasta**. Etenkin teoksen valo ja värit luovat maiseman tunnistettavuuteen väljyyttä, jolloin eri maista ja taustoista tulevat henkilöt voivat samaistua siihen omista lähtökohdistaan.

Johdanto

Yrjö Ollilan teoksessa Metsäpuro (1918) puromaisema kuvataan **tunnelmallisena, pysähtyneenä hetkenä**. Maisema ei hahmotu välttämättä ensisilmäyksellä. Teos on tumma, jopa synkkä, mutta kirkaat paratiisimaiset värit keventävät tunnelmaa ja saavat aikaan kutsuvan vaikutelman. Teoksessa on havaittavissa **impressionismin vaikutteita**: lyhyet siveltimen vedot sekä valon ja värien käyttö palvelevat tietyn hetken vangitsemista. Tarkastelemme teosta **kolmella tasolla: kansallisena maisemana, muistojen maisemana sekä etenkin teoksen tunnelman kautta**. Tarkastelemme teosta kokemuksellisesta eli reseptiokeskeisestä näkökulmasta.

Menetelmät

Reseptiokeskeinen analyysi

Päähuomio kohdistuu kuvan **vastaanottajaan** ja hänen kuvasta saamiinsa elämyksiin. Ihmiset kokevat, tulkitsevat ja ymmärtävät kuvia eri tavoin.

Menetelmä edellyttää omien subjektiivisten kokemusten tiedostamista ja sanallistamista sekä tulkintojen perustelemista. 2

Johtopäätökset

Metsäpuro on kuin **lavaste lapsuuden muistoihin**, ikään kuin avoin tila, jossa voi turvassa käsitellä tunteita ja kokemuksia.

Vaikka teoksessa on kuvattu tietty, luultavasti taiteilijalle merkityksellinen paikka, se on täynnä **tarttumapintoja**. Teos ilmentää epätarkkuudellaan hyvin sitä, miten muisto ei koskaan ole tarkka kuva todellisuudesta vaan subjektiivinen tulkinta, jossa on joustovaraa niin, että tulkintaa voi näkökulmasta riippuen muuttaa.

Teos myös muistuttaa, miten haaveilu ja muistelu ovat yleisinhimillinen piirre, joka ei tunne maantieteellisiä rajoja ja kuinka muistot rakentavat identiteettiämme.

LÄHTEET:

1. Forss, Anne-Mari (2007): Paikan estetiikka, eletyn ja koetun ympäristö. Yliopistopaino: Helsinki.
2. Peda.net. Kuvan tarkastelun monet tavat. Reseptiokeskeinen analyysi. Viitattu 20.2.2017: <https://peda.net/p/Heli%20Heikkinen/nastopoli/kuva-analyysi/ftp:file/download/76d3130cfd2ec503526cb807a8f4243fa9b993ed/10%20analyysi-pdf.pdf>
3. Pinx. Maalaustaide Suomessa. Maalta kaupunkiin 2002. Toim. Helena Sederholm. WSOY, Porvoo.
4. Tolvanen, Mattias (2009): Aistien puutarha. Multikustannus Oy: Jyväskylä.